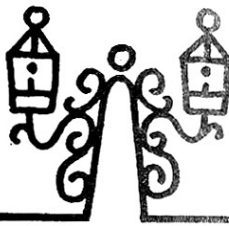

Panu Lippulaivani

— Miten retari haluaa, sanoi Alpo Jarva, kun yritin jättää hänen ratkaistavakseen jonkin yksityiskohdan tämän oheisen pa-
kkimme monivaiheisessa restauroinnissa.

Laivani oli tosiaan ensimmäisen kerran tällä vuosisadalla telakalla, asiantuntijan käsissä, mainitun Jarvan Alpon hellässä hoivassa. "Retari", sanoi Alpo, redare, laivanisäntä, laivanvarustaja, skeppareborgare, laivaporvari. Piti oikein rykäistä, niin olin mielissäni tästä puhuttelusta. Oli kuin olisin saanut laivaporvarin oikeudet rakkaaseen kotikaupunkiini.

Parkkini on nimetön, mutta taidan nimittää sen Varjakaksi, vaikka tiedänkin, että oikea Varjakan varvilla 1859 rakennettu nimikaima oli kolmimastoinen. Tämä laiva on ollut varustamoni lippulaiva jo vuodesta 1927 lähtien. Niin, uskokaa pois silloin ja sen jälkeen minulla oli omin käsin rakennettu komea kauppalaivasto tuossa kesärannalla, ja leikeissäni purjehdin monet kerrat maailman ympäri. Tämän laivan sain naapuriltani Stig Calamniukselta, kun hän mainittuna vuonna pääsi ylioppilaaksi ja muutti pois Oulusta.

***

Kirjeenvaihdossa redari Calamniuksen kanssa on selvinnyt, että hän sai parkin 1916, kun hänen morfaarinsa kuoli. Stigin äidinisä Johan Erik Winqvist, alunalkaen Witick, oli ollut merimies ja timmermanni, kirvesmies, ja ollut aikoinaan laivan päällä. Hän oli syntynyt 1835 Kaarlelan Vitickissä. Laiva, jossa hän oli purjehtinut, olisi ollut Nykarlebystä, Uudestakaarlepyystä.

Stig Calamniuksen mielestä on mahdollista, että tämä on juuri se laiva, "jonka päällä morfaari palveli". Winqvist oli käynyt purjelaivalla Ost-Indiassa asti, joten mikään jahi se laiva ei ole ollut. Stig pitää täysin mahdollisena, että hänen äidinisänsä olisi itse tehnyt

tämän kauniin pienoismallin.

Alpo Jarva, tällä hetkellä kai ainoa oululainen laivojen pienoismallien rakentaja, ainakin ainoa, jonka pitkälle kehitettyä ammattitaitoa mm. museo voi käyttää hyväkseen, olettaa hänkin, että koivupuisealla parkillamme on ollut elävä (!) malli, sillä laiva on kaikilta osiltaan oikein tehty. Mallina olleeseen laiva on ollut tyhjillään, koska se makaa näin korkealla.

Jarvan mielestä kuusi raaka-puuta kussakin mastossa osoittaa, että laiva on rakennettu viime vuosisadan loppupuolella. Laivatyyppi on uusimpia, näin asiantuntija. Tuntuu sopivan saumaan, ehkäpä Winqvist jo niihin aikoihin oli jäänyt maihin ja oli aikaa nikarrella. Mutta onhan tämä voinut syntyä myös "laivan päällä".

***

Suomen laivat ovat kirjoissa, mutta tämä laiva ei kuitenkaan ole teoksessa Suomalaiset purjelaivat, vaikka siinä on kuvat ja tiedot kaikista Suomeen ostetuista purjelaivoista. Iso tämä parkki uuskaarlepyyläiseksi olisikin, sillä Jarva sanoo, että Suomen puulaivat, parkit ja fregatit, yleensä olivat kolmimastoisia. Katselen kuvia P. W.

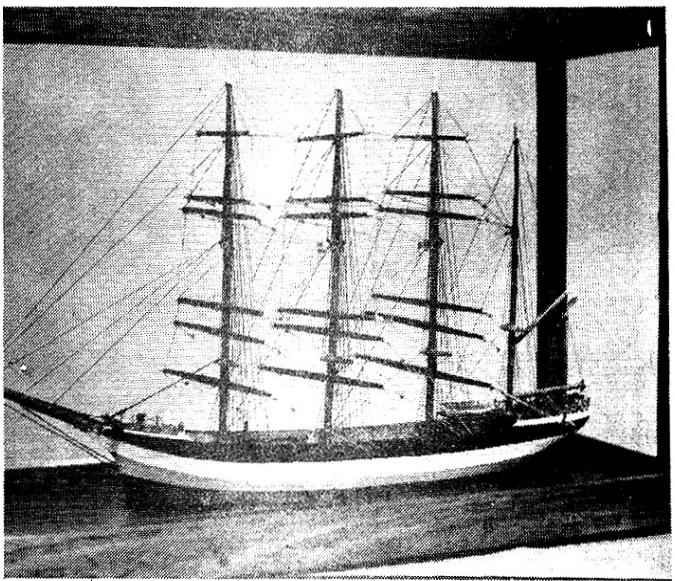
Snellmanin kirjasta Oulun laivoja ja laivureita 1816—1875. Siinä ei ole yhtään nelimastoitaa, Taivokin oli kolmimastoinen. Tällä perusteella Jarva olettaa, että malliparkki on rakennettu Saksassa, Englannissa tai Amerikassa. Värien perusteella Jarva olettaa parkin amerikkalaiseksi. Värit ovat vesirajasta lukien tummanvihreä, sinisenharmaa, valkoinen ja musta.

Sovimme kuitenkin laivanrakennusmestarin kanssa, että laivaan nostettiin Suomen suuriruhtinaskunnassa käytössä ollut Venäjän kauppalippu.

***

Stig Calamnius kertoi vielä äidinisästään, että tämä poikana joutui mukaan Kokkolan Halkokarin tappelun jälkivittelyihin. Krimin sodan aikana nousivat engelsmannit 1854 maihin Kokkolan edustalla, kuten sitten myöhemmin myös Oulussa. Kokkolassa syntyi tappele. Lähes yhdeksäntoistavuotias — ei siis enää aivan poikonen — Johan Erik joutui ajamaan kaatuneita englantilaisia hautausmaalle apteekkari Wichmanin hevosella. Tarina kertoo, että jotta poika paremmin olisi kestänyt veristen ruumiiden lajittelun, sekoitti apteekkari hänelle vahvan ryyppyn. Perimätieto on kuulemma talletettu myös Friisin sukuyhdistyksen julkaisemaan teokseen **Lars Friis i Karleby**.

Malja vanhoille merten kytäjille! "Ost-Indiasta Vest-Indiaan, huveij-juu-vei, ja Vest-Indiasta Italiaan...!"

Tässä se on — nimetön parkki, olkoon vaikka Varjaka...